

Naturskyddsföreningen i Nordanstig

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2001

Även år 2001 har präglats av fortsatt arbete att göra föreningen mer aktiv och synlig. Vi har i övrigt på olika sätt spridit kunskap om och arbetat för skydd av natur och miljö i Nordanstigs kommun.

1 PROGRAMVERKSAMHETEN

I syfte att sprida kunskap om och öka intresset för föreningens verksamhet har flertalet programaktiviteter för medlemmarna även utannonserats offentligt vilket lett till bra besöksantal (antalet deltagande medlemmar har tyvärr varit lågt.) Vid samtliga arrangemang har vi passat på att informera om föreningens verksamhet.

4 februari – Rovdjuren i Nordanstig

Ca 30 personer infann sig till Bygdegården i Gnarp och programmet "Rovdjuren i Nordanstig". Per Geholm från Edsbyn visade en film från sina hemtrakter om björnarnas liv och leverne och Nordanstigs egen rovdjursspårare Kalle Svensson berättade om sina erfarenheter av rovdjuren i Nordanstig. Självfallet blev det också en del diskussioner om rovdjurens vara eller inte vara.

25 februari – Årsmöte

Årsmötet i Fröstuna skola i Jättendal lockade åtta medlemmar. Förutom de vanliga punkterna på dagordningen lyssande vi på ugglelåten på band inför ugglevandringen i mars. Dessutom visade Torsten Hansson vackra naturbilder från sin hembygd kring Vattring.

9 mars – Uggleutflykt

Den traditionella **uggleutflykten gick** den här gången från Norromå till Frästavallen i Gnarp. 15 personer kom och fick redan från början höra en intensivt ropande pärluggla. Den "förföljde" oss ett långt stycke på vandrigen i båda riktningarna. I Frästavallsskogens sena kvällsmörker avnjöt vi medhavd fika, grillade korv och värmdes oss runt den öppna elden. En mycket gemytlig kväll !

28 mars – Lokal ugglevandring

På kvällen 28 mar anordnades en lokal ugglevandring till Ingvars lappkåta i Vattring. Tyvärr hördes inga ugglor i den kalla och klara kvällen. Korvgrillning och kaffekokning räddade kvällen.

5 apr – Fågelholkstillverkning

Fågelholkstillverkningen i Backens skolas slöjdsal i Harmånger lockade tio deltagare, som snickrade ca 15 holkar i olika storlekar, huvudsakligen för mesar och starar. Tjärnviks Trä, Spånex och Nisse Löf skänkte virket vilket vi tackar särskilt för.

april – Orrspel

Orrspel på en myr i sydvästra Gnarp: Från Sven Normans orrkoja kunde tolv orrtuppars spel beskådas. Enstaka besök av orrhöna sågs också och förhöjde stämningen på spelet. Längre västerut på myren övernattade tranor, som hördes vida omkring.

16 maj – Fågelvandring i Strömsbruk

Den numera traditionella fågelvandringen i Strömsbruk lockade ett 40-tal intresserade varför deltagarna delades upp i två grupper under ledning av Karin Svensson och Lars Norman. Vi följde det natursköna området längs Harmångersån mot Ornskarpen där bl a rödhake, koltrast och lövsångare hördes. Ute i havet sågs bl a tobisgrissla, ejder och svärta. Av vadare sågs bl a mosnäppa och rödbena.

27 maj – Invigning av Hästmyrbergets naturreservat

Över 40 personer besökte invigningen av Hästmyrbergets naturreservat i Hassela. De möttes inne i skogen av Lennart Erikssons, Rose-Marie Klintmans och Leif Woxlins fiolspel. Sven Norman informerade om reservatets tillkomst, Stefan Henriksson från Länsstyrelsen kompletterade och Sven-Olof Andersson från Skogsvårdsstyrelsen, områdets upptäckare, berättade ännu mer och förrättade invigningen. Deltagarna lotsades sedan genom det fantastiska skogsområdet under ledning av Sven-Olof. Gunnar Ersare, som medverkat i inventeringen av området, berättade bl a om de ovanliga mossarter som finns här. Efter vandringen bjöds deltagarna på kolbullar, pinnbröd, kaffe och saft av Bergsjö Baptistförsamlingens scouter.

1 juli – Ängsslåtter i Rigberg

Tio slåtterentusiaster deltog i vår årliga ängsslåtter i Rigberg, Hassela. Sven Norman inledde med att berätta lite om den tidigare gårdens historia. Göran Törnqvist berättade om de ängsväxter, som finns här och betonade vår slåtters betydelse för deras överlevnad och visade oss bl a fjälltimotej, fjällgröe, utslagna brudsporrar, grönkulla, ögonpyrola och massor med kattfot. Områdets karaktärsväxt, fältgentianan, blommar sent här och vid ett besök i mitten av september sågs ett flertal bestånd både i blom och i knopp. Slåtterdagen avslutades med gammeldags mat och ukrainska äppelbullar på närliggande Ersk-Matsgården.

Under hösten har ytterligare avverkning skett i området för att i än högre omfattning gynna växterna.

14-15 juli – Kustens dagar

För fjärde året deltog vi i Nordanstigs kustens Intresseförenings arrangemang Kustens Dagar. Vi hade ett tält i Hårte med diverse utställningsmaterial, böcker, broschyrer m m om Naturskyddsföreningen och naturen i vår kommun. Nytt för i år var att företaget Miljökon AB visade och sålde ekologiska kläder och textilier samt att Ove Åkerström från Harmånger visade delar av sin växtsamling och bokantikvariat.

Utanför tältet hade vi en levande växtutställning (vi hade namnmärkt växterna på platsen) samt tubkikare för fågelskådning. Vi fick ca 150 besökare, det mesta hittills, trots att andra dagen stördes av regnväder.

19 augusti – Studiebesök på Nordanstigsverken

Sju personer kom till vårt studiebesök till Nordanstigsverken, de fyra vindkraftverken mellan Stocka och Strömsbruk. Ägaren Berndt Wallin berättade om deras tillkomst och uppbyggnad och vi fick även gå in i ett av vindkraftverken där Berndt informerade mer om deras elproduktion m m. Efter besöket

begav vi oss iväg till den natursköna Varpbäcksuddens södra udde där vi avnjöt det medhavda fiket med utsikt mot vindkraftverken och holmarna utanför Stockas kust.

16 september – Svampdag

Över 40 personer, det mesta vi någonsin haft, besökte svampdagen i samarbete med Ersk-Matsgården i Hassela. Svampkonsulenten Annika Eriksson från Ljusdal berättade livfullt och mycket kunnigt bl a om olika svampars mer eller mindre lämplighet som föda. Sedan gav vi oss ut i omgivningen och plockade svamp, som sedan gicks igenom av Annika. Ersk-Matsgårdens Boerje Bohlin svarade för det lekamliga i form av en utsökt svampsoppa och "fläsk i kål", en gammaldags form av kålsoppa med fläsktärningar i.

14 oktober – Sven Norman berättar om en resa

Ett tjugotal besökare lockades till Yst i socknas bygdegård i Bredåker, Bergsjö och Sven Normans bildvisning från en resa till Shetlandsöarna. Sven berättade till sina bilder om den säregna naturen med branta stup, gröna höga kullar, fantastiska bergsformationer, sandstränder, blomsterprakt, sälar och myriader av havsfåglar som alkor, lunnefåglar, havssulor, stormfåglar, vanliga labbar och storlabbar m m. Vi "besökte" givetvis även huvudstaden Lerwick med anor från 1500-talet.

18 nov – Naturbildkväll

Årets sista arrangemang var en naturbildkväll på Bygdegården i Gnarp. Nära 50 personer kom. På väggarna hade vi satt upp naturfoton tagna av Solveig Englund, Torsten Hansson, Sven Norman, Berndt Persson, Åsa Persson och Bo Silwer. Berndt Persson visade också ett urval av sina träsnidade konstverk med naturmotiv och Ulla-Britta Hill medverkade med två stora oljemålningar med havsmotiv.

Utställningen varvades med korta film- och bildvisningar från vår vackra natur: Sven Gösta Johansson visade filmbilder från Harmånger, Torsten Hansson diabilder "Naturen året runt" från Harmånger, Bo Silwer visade sin film "Smålom", Sven Norman diabilder "Från fjäll till kust i Nordanstig" och Solveig Englund visade diabilder från sin resa på Svalbard.

2 STUDIECIRKLAR

Vårens två studiecirkelar lockade ett femtontal deltagare. En cirkel bedrevs i Hassela med Per-Ivar Persson som ledare och den andra i Gnarp under ledning av Lars och Sven Norman. Deltagarna fick bl a lära sig att känna igen några vanliga fågelarter både till utseende och läte.

3 FÖRENINGsutveckling

Vårt arbete att göra föreningen synligare och mera känd har fortsatt med ungefär samma aktiviteter som under 1999 och 2000. Bl a har vi vid samtliga programarrangemang informerat om vår verksamhet, tillhandahållit broschyrer och flygblad m m. Under jan-mar hade vi en utställning på biblioteken i Gnarp och Hassela. Vi har också medverkat i möte om föreningssamverkan i Jättendals socken och informerat om föreningen i Sockenbladet i Jättendal. Sven Norman deltog i Länsförbundets kretskonferens i Orbaden i feb med bl a erfarenhetsutbyte mellan olika kretsar. Han har också deltagit i en av Riksföreningen anordnad träff om medlemsvärvning. I början av 2001 avslutades arbetet med föreningens nya stadgar, som antogs av årsmötet i feb. Sammanfattningsvis har vi de senaste 3 åren genomfört en rad åtgärder för att förbättra medlemskontakten och göra föreningen och dess verksamhet synligare. Vi har haft god hjälp av massmedia, där våra arrangemang och vår verksamhet under år 2001 omnämns i hela 25 artiklar/inslag.

4 NATUR- OCH MILJÖSKYDDSFRÅGOR

Vi har på olika sätt medverkat i eller lämnat synpunkter på frågor om natur och miljö i Nordanstig:

- a) **Nordanstigskusten:** Nordanstigs Kommuns förslag om exploatering av Nordanstigskusten har föranlett omfattande arbete med besök i de föreslagna områdena för att studera naturvärden m m. Vi har även kontaktat andra föreningar med natur- och miljöintressen för att få fram ytterligare fakta samt studerat bakgrund m m till gällande strandskyddslag. Utifrån detta har vi lämnat våra synpunkter till Nordanstigs Kommun. Vi avstyrker exploatering av vissa områden och ger förslag till förändringar av förslagen på andra. Ovanligt många synpunkter inkom till Nordanstigs Kommun. Planarbetet fortsätter med en revidering av förslaget varför vi fortsätter att bevaka frågan. Sven Norman har för länsförbundets räkning utarbetat en "Policy för strandskyddsfrågor i Gävleborgs län", som antagits av länsförbundet och skall tjäna som vägledning i länsförbundets och kretsarnas handläggning av exploateringar i strandskyddade områden
- b) **Klasudden i Sörfjärden Gnarp:** Nordanstigs Kommun vill tillåta en exploatering för åtta tomter delvis i nästan direkt anslutning till strandlinjen. Vi har bl a deltagit i ett samrådsmöte på platsen och avstyrkt exploatering bl a med hänvisning till områdets betydelse för friluftsliv samt naturvärdena (området är t ex klassat som varande av riksintresse för naturvärden.) Kommunens planarbete fortsätter dock varför vi fortsätter att bevaka även denna fråga
- c) **Agenda 21 i Nordanstigs Kommun:** Nordanstigs Kommun presenterade i slutet av år 2000 ett nytt förslag till lokalt Agenda 21-program. Vi har studerat förslaget och i början av år 2001 avgett våra synpunkter. Något beslut om nytt program har dock inte fattats under året

- d) I den under året avslutade **Jordbrukskampanjens** tecken tillskrev vi i början av året samtliga politiska partier representerade i Nordanstigs Kommuns kommunfullmäktige med förslag om att Nordanstig t v borde utlysas som en GMO-fri kommun, d v s försök med eller odling av genmanipulerade grödor borde inte förekomma i avvaktan på att de många oklara frågeställningar som finns är ordentligt utredda. Vi fick anmärkningsvärt nog inte ett enda svar från något parti, än mindre ledde det till någon motion till fullmäktige
- e) **Projekt Nordanstigen** bedriver en förstudie för projektering av en rid- och vandringsled genom Nordanstig. Vi har kontaktats och kommer att bistå med synpunkter ur naturskyddssynpunkt
- f) **Åtgärdsprogram för miljöåtgärder i Nordanstig**: Vi har inbjudits och medverkat i ett möte med Nordanstigs Kommun och därvid kunna lämna synpunkter på åtgärdsprogrammet
- g) **Samrådsmöte om klövviltstammarna**: Vi har deltagit i ett möte med Jägarorganisationerna där vi bl a informerats om älgstammen och älgjaksfrågor och givits möjligheter till synpunkter
- h) Vi har tillsammans med olika intressenter inbjudits och deltagit i ett informationsmöte med Banverket om **framtidens tågtrafik på Ostkustbanan**. Bl a behöver mark exploateras för två nya tågmötesplatser i Nordanstig. Antalet tåg/dygn beräknas till år 2010 öka från nuvarande 36 till 61
- i) **"Aktiv rastplats"**: Vi har tillsammans med andra intressenter (bl a Vägverket) inbjudits och medverkat i ett möte angående en eventuell framtida markexploatering för byggnation av en trafikrastplats m m intill E 4 i Jättendal
- j) Willy Karelius har varit aktiv berguvsuppfödare för Stiftelsen **Berguv Nord** (ett projekt för att rädda berguvsbeståndet)
- k) Lars Norman har varit aktiv i **Projekt Havsörn**, som syftar till att säkra havsörnens fortbestånd
- l) Torsten Hansson har varit aktiv i **Projekt Lom**, som studerar lommens överlevnadsvillkor.

5 MILJÖPRISET

Föreningens årliga miljöpris utdelades nu för andra gången (i december.) Priset gick till Emil och Tore Skelander i Gnarp med följande motivering:

"Genom föredömligt hänsynsfullt och oegennyttigt skogsbruk har Emil och Tore Skelander kraftfullt medverkat till att en sedan generationer tillbaka mycket betydelsefull plats för tjäderns reproduktion i Gnarp kunnat bevaras. Emil och Tore Skelander är därmed skogsägare som motstått den mångåriga trenden i många liknande fall. De har i stället visat en genuin känsla och stort ansvar för att värna och bevara ett stycke för tjädern mycket värdefull skogsnatur, vars höga naturvärden därför ännu fortlever."

Prisutdelningen inleddes med c:a 10 minuter ur Berndt Perssons film "Tjäderskog", som närgånget visar tjädern i full verksamhet under lektiden på pristagarnas skogsmark. De förärades därefter i ortspressens närvaro diplom, en glasuggla och textilier av ekologiskt odlad bomull skänkta av företaget Miljöklon AB.

6 MEDLEMSUTVECKLING

Naturskyddsföreningen har **totalt i landet** de senaste åren, liksom föreningslivet i stort, tappat medlemmar. Minskningen har dock under 2000 bromsats upp. Totalt fanns år 2000 c:a 128 000, vilket är nära 10 600 (ca 8 %) färre än år 1999. **Nordanstigs Naturskyddsförening** hade år 2000 170 medlemmar, vilket är 10 (5,5 %) färre än 1999 (vi har fått 20 nya medlemmar under 2000, tre medlemmar har flyttat till andra kretsar och 27 st har valt att inte förnya medlemskapet. Dessa är **mycket välkomna åter** under 2001 !)

7 STYRELSEN

Under året har sex styrelsemöten hållits. Därtill har delar av styrelsen träffats bl a vid programaktiviteter och telefonkontakter m m. Två av styrelsemötena har kombinerats med kompetenshöjande studiebesök:

- a) Mötet i januari förlades till Skogsvårdsstyrelsen i Bergsjö där vi fick ingående information av Sven-Olof Andersson bl a om Skogsvårdsstyrelsens roll och uppgifter för naturvårshänsyn i skogsbruket
- b) I augusti förlades styrelsemötet till Homotippen i Jättendal där vi av dess föreståndare Anders Thelin fick en ingående och intressant lektion om kommunens avfallshantering.

Styrelsen har bestått av följande personer:

Sven Norman (ordförande)
Willy Karelius (vice ordförande)
Ragnar Svensson (sekreterare)
Lars Norman (kassör)
Stefan Haglund (hemsidesansvarig)
Torsten Hansson (ledamot.)
Lennart Fors och **Owe Nygren** har varit suppleanter.

Stefan Haglund deltog i mars i en av länsförbundet arrangerad erfarenhetsutbytesträff i Ljusdal för hemsidesansvariga i länets kretsar.

Sven Norman ingår även i Länsförbundets styrelse som sekreterare samt informations- och PR-ansvarig.

8 AVSLUTNINGSDORD

Vi kan se tillbaka på ännu ett aktivt år. Trots den tyvärr alltför begränsade skaran **aktiva** medlemmar har vi haft en ganska omfattande, bred och utåtriktad verksamhet Vi tror oss ha kunnat sprida en hel del kunskap och information dels om föreningens verksamhet, dels om natur och miljö i vår kommun. Vi tror oss vara en tillgång för det viktiga naturskydds- och miljöarbetet i vår kommun. Trots våra ansträngningar har vi inte lyckats få fler **aktiva** medlemmar vilket vi självfallet inte är nöjda med. **Vi behöver fler medlemmar, gärna aktiva och ungdomar.** Kom gärna med förslag och idéer om detta !

Styrelsen